

SXEDIO.H25

14.7.1960: Ο ΕΡΓΑΤΙΚΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ΤΖΕΙΜΣ ΚΑΛΛΑΧΑΝ ΑΠΟΚΑΛΕΙ ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΖΟΥΡΛΟΜΑΝΔΙΑ ΠΟΥ ΠΕΡΙΚΛΕΙΕΙ ΠΡΟΣΤΡИБΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

Το Κυπριακό Σύνταγμα και γενικά οι διευθετήσεις που έγιναν στη Ζυρίχη δεν άρεσαν σε πολλούς τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό.

Ιδιαίτερα επικριτικός ήταν ο βρετανός εργατικός βουλευτής Τζέϊμς Κάλλαχαν, μετέπειτα υπουργός Εξωτερικών της Βρετανίας (1974) ο οποίος χαρακτήρισε το σύνταγμα της Κύπρου ως ζουρλομανδία που περιέκλειε πολλούς κινδύνους.

Είπε ο Κάλλαχαν σε ένα απόσπασμα της ομιλίας του κατά τη συζήτηση του συντάγματος της Κύπρου στις 14 Ιουλίου 1960 σύμφωνα με τα πρακτικά (εφημερίδα "Ελευθερία" 2 Αυγούστου 1960):

"Το άρθρο 20 αναφέρεται στην Παιδεία. Η Παιδεία ως αντιλαμβάνομαι, θα τεθεί επί θρησκευτικής βάσης. Με άλλες λέξεις οι ελληνόπαιδες θα πρέπει να ανατρέφονται σύμφωνα με τη θρησκεία τους και οι τουρκόπαιδες επίσης σύμφωνα με τη θρησκεία τους.

Υποστηρίζω τη θέση της θρησκείας στην Παιδεία, αλλά η Κυβέρνηση θεωρεί πράγματι ως επιθυμητό να περιλάβουμε στο σύνταγμα ως βασικό νόμο, ότι για πάντα η θρησκευτική Παιδεία, υπό τις μορφές αυτές, θα είναι υποχρεωτική ώστε οι δυο κοινότητες να έχουν λιγότερες ευκαιρίες να αναπτυχθούν μαζί;

Υπάρχει επίσης το ζήτημα του κοινοτικού συμφέροντος.

Το άρθρο 25 μας λέγει, ότι το κοινοτικό συμφέρον θα επικρατεί θριαμβευτικά του ιδιωτικού συμφέροντος όταν συγκρούονται τα δύο συμφέροντα. Είναι πράγματι η διάταξη αυτή επιθυμητή;

Από τον πρωθυπουργό προς τα κάτω κάθε μέλος του συντηρητικού κόμματος είναι υπεύθυνο για την

υπόθαλψη ταραχών μεταξύ των Ελλήνων και των Τούρκων. Γι' αυτό δεν υπάρχει αμφιβολία.

Οι βουλευτές της αντίθετης πτέρυγας γνωρίζουν καλά πως ο τότε πρωθυπουργός Σερ Άντονι Ηντεν κάλεσε την τουρκική Κυβέρνηση να καταστήσει σαφέστερα τη θέση της στο Κυπριακό, ν' ανάψει δηλαδή την πυρκαγιά.

Οι βουλευτές της αντίθετης πτέρυγας δεν μπορούν να απαλλαγούν ευθυνών. Βαρύτερες ευθύνες τους βαρύνουν. Εκείνο το οποίο λέγω στη Βουλή και στη χώρα είναι ότι λόγω της πολιτικής της Κυβέρνησης κατά την τελευταία εξαετία, αντιμετωπίζουμε συνέπειες, τις οποίες δεν μπορούμε να αποφύγουμε και οι οποίες προρίζονται να οδηγήσουν σε προστριβές κατά τα προσεχή λίγα χρόνια.

Αναμφίβολα δεν θα εκπληρώναμε τα καθήκον μας, εάν δεν τονίζαμε το γεγονός, ότι εξαπολύσαμε τη νέα αυτή Δημοκρατία στον πολύ ταραχώδη κόσμο με τον ζουρλομανδία σφικτοδεμένο γύρω από αυτήν, ώστε να μη μπορεί να εξελιχθεί. Ομολογώ ότι δεν γνωρίζω πως η νεαρά αυτή Δημοκρατία θα μπορέσει να απαλλαγεί από τις δυσχέρειες της.

Σωρεία όρων είναι γραμμένοι στο σύνταγμά της και οι όροι αυτοί είναι παρόμοιοι με τους νόμους των Μήδων και των Περσών που δεν μπορούσαν να μεταβληθούν. Θεωρώ τη στιγμή αυτή κατάλληλη για να τονίσω μερικές από τις δυσκολίες, οι οποίες είναι συνυφασμένες με το σύνταγμα, βάσει του οποίου η Κυπριακή Δημοκρατία εξαπολύεται για να διαδραματίσει ρόλο ανεξαρτησίας.